

ПРОТОКОЛ

№ 114

София, 31.03.2023 година

Днес, 31.03.2023 г. от 13:01 ч. се проведе закрито заседание на Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР, Комисията) в пълен състав, ръководено от председателя доц. д-р Иван Н. Иванов.

На заседанието присъстваха членовете на Комисията Благой Голубарев, Димитър Кочков, Пенка Трендафилова и главният секретар Росица Тоткова (без право на глас).

На заседанието присъстваха Е. Маринова – директор на дирекция „Правна“, М. Димитров - директор на дирекция „Природен газ“ и експерти на КЕВР.

И. Иванов поясни, че разглеждането на една от точките в дневния ред на сутрешното заседание е отложено. Това изисква провеждането на това отделно заседание.

Председателят установи, че няма възражения по проекта за дневен ред и няма други предложения, както и няма правни пречки за провеждане на заседанието, което протече при следния

ДНЕВЕН РЕД:

1. Доклад с вх. № 426 от 30.03.2023 г. и проект на решение относно дерогация от чл. 14, параграфи 1-6 от Регламент (ЕС) 2022/2576 на Съвета от 19 декември 2022 година относно засилване на солидарността чрез по-добра координация на покупките на газ, надеждни референтни показатели за цените и надежден трансграничен обмен на газ и въвеждане на механизма по чл. 14, параграф 7, б. „в“ от същия регламент на точките на междусистемно свързване на българската газопреносна система.

Работна група: Елена Маринова, Милен Димитров, Рада Башлиева, Любослава Джоргова, Ралица Караконова

По т.1. Комисията, след като разгледа предоставения с писмо с вх. № Е-15-45-11 от 10.03.2023 г. и писмо с вх. № Е-15-45-11 от 23.03.2023 г. от „Булгартрансгаз“ ЕАД анализ относно потенциалните последици във всяка точка на междусистемно свързване, която експлоатира, от въвеждането на механизма по чл. 14, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2022/2576 на Съвета от 19 декември 2022 година относно засилване на солидарността чрез по-добра координация на покупките на газ, надеждни референтни показатели за цените и надежден трансграничен обмен на газ, установи следното:

В Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР, Комисията) е получено писма с вх. № Е-15-45-11 от 10.03.2023 г. и вх. № Е-15-45-11 от 23.03.2023 г. от „Булгартрансгаз“ ЕАД с искане за дерогация от чл. 14, параграфи 1-6 от Регламент (ЕС) 2022/2576 на Съвета от 19 декември 2022 година относно засилване на солидарността чрез по-добра координация на покупките на газ, надеждни референтни показатели за цените и надежден трансграничен обмен на газ (Регламент (ЕС) 2022/2576) и въвеждане на механизма по чл. 14, параграф 7, б. „в“ от същия регламент на точките на междусистемно свързване на българската газопреносна система. В тази връзка „Булгартрансгаз“ ЕАД е представило анализ относно потенциалните последици във всяка точка на междусистемно свързване, която експлоатира, от въвеждането на механизма по чл. 14, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2022/2576.

Въз основа на предоставените от „Булгартрансгаз“ ЕАД документи, Комисията установи следното:

С оглед по-ефективно използване на преносния капацитет, чл. 14, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2022/2576 установява задължение за операторите на преносни системи да предлагат недоизползвания договорен гарантиран капацитет в точките на междусистемно свързване и виртуалните точки на междусистемно свързване като месечен продукт за капацитет, дневен продукт за капацитет и продукт за капацитет в рамките на деня за месеца. По смисъла на чл. 14, параграф 2, изр. 1 от Регламента договореният гарантиран капацитет се счита за недоизползван, ако ползвател на мрежата е използвал или е оферира по-малко от средно 80 % от резервирания гарантиран капацитет в дадена точка на междусистемно свързване или виртуална точка на междусистемно свързване през предходния календарен месец. Редът и условията за предлагане на недоизползвания договорен гарантиран капацитет се съдържат в разпоредбите на чл. 14, параграф 2-6 от Регламент (ЕС) 2022/2576 и са, както следва:

Операторът на преносна система следи неизползвания капацитет и информира ползвателя на мрежата за размера на капацитета, който ще бъде оттеглен в съответната точка на междусистемно свързване или виртуална точка на междусистемно свързване, най-късно преди да уведоми за размера на капацитета, който ще бъде предложен на предстоящия периодичен търг за месечен капацитет в съответствие с Регламент (ЕС) 2017/459 на Комисията от 16 март 2017 година за установяване на Мрежов кодекс относно механизмите за разпределяне на капацитет в газопреносни системи и за отмяна на Регламент (ЕС) № 984/2013 (Регламент (ЕС) 2017/459) - чл. 14, параграф 2, изр. 2 от Регламент (ЕС) 2022/2576. Размерът на капацитета, който се предлага, е равен на разликата между средното използване за предходния календарен месец и 80 % от гарантирания капацитет, договорен за срок, по-дълъг от един месец - чл. 14, параграф 3 от Регламент (ЕС) 2022/2576. Наличният капацитет, предлаган на търг в съответствие с Регламент (ЕС) 2017/459, има приоритет пред недоизползвания капацитет, при разпределянето на капацитет - чл. 14, параграф 4 от Регламент (ЕС) 2022/2576. Ако предлаганият от оператора на преносна система недоизползван капацитет бъде продаден, той се оттегля от първоначалния притежател на договорения капацитет, който може да използва оттегления гарантиран капацитет на прекъсваем принцип - чл. 14, параграф 5 от

Регламент (ЕС) 2022/2576. Ползвателят на мрежата запазва правата и задълженията си по договора за капацитет до момента на преразпределянето на капацитета от оператора на преносната система и доколкото този капацитет не е преразпределен от оператора на преносната система - чл. 14, параграф 6 от Регламент (ЕС) 2022/2576.

Преди да предложи недоизползван гарантиран капацитет по реда и при условията на чл. 14, параграфи 1-6 от Регламент (ЕС) 2022/2576, операторът на преносна система анализира потенциалните последици във всяка точка на междусистемно свързване, която експлоатира, и информира компетентния национален регулаторен орган. Последният чрез дерогация от посочените разпоредби и независимо дали тези точки на междусистемно свързване са претоварени или не, може да реши да въведе един от следните механизми на всички точки на междусистемно свързване:

а) механизъм за заявяване на гарантиран капацитет за ден напред на принципа „или използваш, или губиш“ в съответствие с Регламент (ЕС) 2017/459 и като вземат предвид определената от съответния регулаторен орган разумна цена за освободен прекъсваем капацитет при отчитане на специфични обстоятелства;

б) схема за свръхзаявяване и обратно изкупуване, като приходите от освободен прекъсваем капацитет се разделят по одобренията от съответния регулаторен орган процедури за управление на претоварването в случай на договорно претоварване, като предлагат поне 5 % допълнителен капацитет спрямо техническия капацитет в съответната точка на междусистемно свързване;

в) да предлагат поне преносния капацитет, който първоначално не е бил заявен за ден напред и в рамките на деня, да се разпределя като прекъсваем капацитет.

Преди да вземе решението за дерогация на чл. 14, параграфи 1-6 от Регламент (ЕС) 2022/2576, националният регулаторен орган се консултира с националния регулаторен орган на съседната държава членка и взема предвид становищата на този орган - чл. 14, параграф 8 от Регламент (ЕС) 2022/2576. В тази връзка, КЕВР с писмо с изх. № Е-15-45-11 от 28.03.2023 г. е поискал становище от Регулаторния орган за енергия на Р Гърция (RAE) и с писмо с изх. № Е-15-45-11#4 от 28.03.2023 г. е поискал становище от Румънския регулаторен орган за енергия (ANRE).

С писмо с вх. № Е-12-00-184 от 31.03.2023 г. RAE е уведомило КЕВР, че не възразява по отношение на въвеждането на механизма по чл. 14, параграф 7, б. „в“ от Регламент (ЕС) 2022/2576 на точките на междусистемно свързване на българската газопреносна система. Аналогично становище е изразено и от ANRE с писмо с вх. № Е-12-00-143 от 31.03.2023 г.

За да обоснове въвеждането на механизма по чл. 14, параграф 7, б. „в“ от Регламент (ЕС) 2022/2576, чрез дерогация на чл. 14, параграфи 1-6 от същия регламент, „Булгартрансгаз“ ЕАД е изготвило анализ, изводите, от който са, както следва: Прилагането на чл. 14, параграфи 1-6 от Регламент (ЕС) 2022/2576 в точките на междусистемно свързване на газопреносната система на Р България с газопреносните системи на Р Румъния – Негру Вода 1/Кардам и Русе/Гюргево, съответно на Р Гърция – Кулата/Сидирокастро, при наличие на високо ниво на динамичност при резервирането и използването на капацитет за пренос в тези точки, влияещо се от сезонната неравномерност на потреблението в Р България, би могло да внесе несигурност и да доведе до усложнения при осигуряването на газовите доставки при определени ситуации на пазара на природен газ в региона. Отнемането на капацитет от ползватели на точка на междусистемно свързване на месечна база, без да има предварително идентифицирана ситуация на договорно претоварване, ще доведе до ненужни рискове, включително за създаване на благоприятни условия за спекулативно резервиране на капацитет на месечна база, с цел препродажба на вторичния пазар. При установяване на системно недоизползване на договорен капацитет операторът на преносна система има възможност да прилага и схема за свръхзаявяване и обратно изкупуване в съответствие с одобренията

от КЕВР в съответствие с Приложение I към Регламент (ЕО) № 715/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 година относно условията за достъп до газопреносни мрежи за природен газ и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1775/2005, чрез дерогация от чл. 14, параграфи 1-6 от Регламент (ЕС) 2022/2576 Процедури за управление на претоварването, в случай на договорно претоварване.

В заключение, „Булгартрансгаз“ ЕАД счита, че предлагането на недоизползвания договорен гарантиран капацитет в точките на междусистемно свързване като прекъсваем капацитет на дневна база би намалило значително рисковете за пазарните участници като същевременно би позволило да бъдат постигнати търсените положителни ефекти и да се дадат допълнителни възможности на всички пазарни участници да резервират капацитет в точките на междусистемно свързване.

В допълнение, следва да се има предвид, че с писмо с вх. № Е-12-00-184 от 23.03.2023 г. от Гръцкия регулаторен орган за енергия (RAE) е поискал от КЕВР становище по реда на чл. 14, параграф 8 от Регламент (ЕС) 2022/2576, като е обоснова, че по отношение на точките на междусистемно свързване на гръцката газопреносна система е целесъобразно въвеждането на механизма по чл. 14, параграф 7, б. „б“ от Регламент (ЕС) 2022/2576 чрез дерогация на чл. 14, параграфи 1-6 от същия регламент. В тази връзка и поради факта, че точката на междусистемно свързване Кулата/Сидирокастро е обща точка на свързване на българската и гръцката газопреносни системи, с писмо с изх. № Е-15-45-11 от 29.03.2023 г. от „Булгартрансгаз“ ЕАД е изискано становище относно последиците, както за „Булгартрансгаз“ ЕАД, така и за българския пазар на природен газ, от прилагането на различни механизми по чл. 14, параграф 7 от Регламент (ЕС) 2022/2576 от гръцкия и от българския газопреносни оператори в тази точка на междусистемно свързване. В писмо с вх. № Е-15-45-11 от 29.03.2023 г. „Булгартрансгаз“ ЕАД е посочило, че не очаква негативен ефект от прилагането на различни механизми, доколкото българският газопреносен оператор има дългогодишен опит в предлагането на неизползвания договорен капацитет на точката на междусистемно свързване Кулата/Сидирокастро, като на база на задълбочената преценка на историческите данни относно използваемостта на договорения твърд капацитет, прецизно прогнозиране и отчитане на ежедневните заявки за пренос в двете посоки, прекъсвания на предлагания прекъсваем капацитет на практика липсват.

Предвид горното, КЕВР приема, че въвеждането на механизма по чл. 14, параграф 7, б. „в“ от Регламент (ЕС) 2022/2576 на точките на междусистемно свързване на българската газопреносна система ще доведе до изпълнение на целта на Регламент (ЕС) 2022/2576 при отчитане, както на спецификите на регулаторната рамка, в която газопроводът функционира, така и на българския и гръцкия пазар на природен газ.

Изказвания по т.1.:

Докладва Е. Маринова. В контекста на разглежданата точка по време на сутрешното заседание на Комисията, следва да се има предвид, че „Булгартрансгаз“ ЕАД е направило релевантния анализ и въз основа на изводите от него е обосновало необходимост да бъде въведен механизъм по чл. 14, параграф 7, б. „в“ от Регламент (ЕС) 2022/2576, чрез дерогиране на чл. 14, параграф 1-6 по отношение на точките на междусистемно свързване на българската газопреносна система. Този регламент определя и процедурни правила във връзка с постановяването на такава дерогация, които изискват да бъде проведена консултация с националните регулаторни органи на съседните държави-членки, които са Румъния и Гърция. Комисията е направила тази консултация и в резултат на това на 31.03.2023 г. в КЕВР са постъпили писма от гръцкия и румънския регулаторни органи с техните становища, като и двата регулатора не възразяват по отношение на въвеждането на този механизъм относно точките на междусистемно свързване на българската газопреносна система.

Основните изводи от анализа на „Булгартрансгаз“ ЕАД, които обосновават разглеждания подход се заключават в следното:

Прилагането на чл. 14, параграф 1-6 от Регламента (включващи общите правила за разпореждане с недоизползван договорен капацитет) не е приложимо по отношение на точките за междусистемно свързване на българската газопреносна система, тъй като е налице високо ниво на динамичност при резервирането и използването на капацитет за пренос, което се влияе и от сезонната неравномерност на потреблението на преносния оператор. Въвеждането на общия подход на регламента ще внесе несигурност и ще доведе до усложнение при осигуряване на газовите доставки.

Според българския газопреносен оператор, при установяване на системно неизползване на договорен капацитет операторът и в момента разполага и прилага схема за свръхзаявяване и обратно изкупуване, която произтича от одобрените от КЕВР Процедури за управление на претоварването по Приложение I от Регламент (ЕО) № 715/2009.

В заключение, „Булгартрансгаз“ ЕАД счита, че предлагането на недоизползвания договорен гарантиран капацитет в точките на междусистемно свързване като прекъсваем капацитет, какъвто е и механизмът на чл. 14, параграф 7, б. „в“ от Регламент (ЕС) 2022/2576, ще намали значително рисковете за пазарните участници и ще създаде допълнителни възможности на всички пазарни участници да резервират капацитет в точките на междусистемно свързване.

Има обща точка на междусистемно свързване, която е Кулата/Сидирокастро с гръцката преносна мрежа. Видно от проведената между RAЕ и КЕВР консултация, е установено, че по отношение на гръцката газопреносна система местният регулаторен орган ще въведе механизъм по б. „б“. Приемлив и обоснован за българския газопреносен оператор е механизмът по б. „в“. Изискано е становище от „Булгартрансгаз“ ЕАД относно евентуални последици от прилагането на различни механизми от двете страни за тази междусистемна точка. В отговор на изисканото становище „Булгартрансгаз“ ЕАД е посочило, че не очаква негативни последици.

Предвид горното, може да се приеме, че въвеждането на механизма по чл. 14, параграф 7, б. „в“ от Регламента на точките на междусистемно свързване на българската газопреносна система ще доведе до изпълнение на целите на Регламента.

Предвид гореизложеното и на основание чл. 14, параграф 7, б. „в“ от Регламент (ЕС) 2022/2576 на Съвета от 19 декември 2022 година относно засилване на солидарността чрез по-добра координация на покупките на газ, надеждни референтни показатели за цените и надежден трансграничен обмен на газ и чл. 43, ал. 1 от Правилника за дейността на Комисията за енергийно и водно регулиране и на нейната администрация, работната група предлага на Комисията да обсъди следните решения:

- 1. Да приеме настоящия доклад;*
- 2. Да приеме решение за дерогация от чл. 14, параграфи 1-6 от Регламент (ЕС) 2022/2576 на Съвета от 19 декември 2022 година относно засилване на солидарността чрез по-добра координация на покупките на газ, надеждни референтни показатели за цените и надежден трансграничен обмен на газ и въвеждане на механизма по чл. 14, параграф 7, б. „в“ от същия регламент на точките на междусистемно свързване на българската газопреносна система.*

И. Иванов запита дали след приемане на решението трябва да се извести ЕК какво ще се прилага.

Е. Маринова отговори, че последица от това решение е, че трябва да се връчи на „Булгартрансгаз“ ЕАД, за да е наясно, че за него няма автоматично да се прилага общия ред и се влиза в условията на дерогация. След това АСЕР трябва да се уведоми, че КЕВР е приело това решение за дерогация. АСЕР и гръцкият регулатор трябва да се уведомят и по отношение на „Ай Си Джи Би“ ЕАД. Регламентът не изисква нотифициране на ЕК.

И. Иванов каза, че основният аргумент е, че има високо ниво на динамичност при резервирането на използвания капацитет за пренос между системните връзки. Има ли вариант, при който от страна на ACER и ЕК може да се направи проверка относно използването на капацитета на междусистемните връзки и на КЕВР или на гръцкия регулатор да се укаже, че това твърдение не е точно такова, т.е., че няма сериозно натоваване на междусистемните връзки?

Е. Маринова отговори, че в момента не може да се прецени дали може да се направи проверка, но по-скоро мисли, че не може. Предположението изхожда от това, че чл. 14 на регламента, който в параграфи 1-6 изисква по-ефективно използване на капацитетите, дава основното правило, което е с доста по-строг режим. Като цяло той резултира в отнемане на вече резервиран договор за капацитет, когато той не се използва. Въпреки това, по силата на параграф 7 самият регламент дава възможност на регулатора да прецени дали газопреносната система може да се възползва от дерогацията, която като цяло не резултира в отнемане, а в управление на неизползвания договорен капацитет. Б. „а“, „б“ и „в“ регламентирант и сега действащи механизми (които произтичат от съответните регламенти) и операторите в различните държави ги прилагат в съответствие със своите мрежови правила. Идеята на това решение е на местно ниво всеки да прецени кои са специфичните особености на междусистемните точки, натовареността, договореностите, които са налице към момента и да реши кой от всички възможни механизми да се прилага.

И. Иванов каза, че всъщност не се прави това, а се прилага дерогация на приложените механизми. В момента гръцкият, българският и румънският регулатори приемат решение за дерогация. Ако това се разпростре и в другата част на Европа, този регламент ще се окаже безсмислен.

Е. Маринова каза, че на практика почти всички европейски държави ще приложат възможността за дерогация.

И. Иванов запита защо тогава е въведен този регламент. По начало строителството на преносни мрежи, които са трансгранични, е доста скъп проект. Когато се построят, едва ли стоят празни и чакат прилагането на регламента. И. Иванов допълни, че се замисля, дали след като ACER получи искане за дерогация от почти всички европейски регулатори няма да направи една обща проверка. Това може лесно да се случи по отношение на всички трансгранични капацитети. Дано за България ситуацията да е наистина такава.

М. Димитров каза, че предходния ден е представен доклад по отношение на капацитетите на Кулата/Сидирокастро относно искане от „Аресгаз“. От тази проверка се е видяло, че цената за годишния капацитет е увеличена с 400%. Има доста голямо търсене на капацитет в точка Кулата/Сидирокастро от Гърция към България. Това е една от основните точки, чрез които България си осигурява количествата за потребление, предвид преустановените доставки от Русия.

И. Иванов каза, че ако доставките на природен газ за Гърция от страна на „Газпром“ спрат ще се окаже, че има много свободен капацитет, а това е правата посока. Другата посока, за която говори М. Димитров, е обратната посока. Този, който е към България е прекъсваем капацитет. Динамиката може да има и друг аспект.

Б. Голубарев каза, че е описано, че този регламент трябва да се прилага, ако заетостта е под 80%. За инкерконектора IGB този регламент не се прилага.

М. Димитров отговори, че и за него има дерогация.

Б. Голубарев каза, че това е така, но капацитетът е зает на близо 100%. След като цената се увеличава близо четири пъти, това означава, че търсенето е голямо.

М. Димитров поясни, че цената, която е споменал, е за Кулата/Сидирокастро. Дългосрочният резервиран капацитет за IGB е във връзка с решението за освобождаване, която двата регулатора са приели. Той е в размер на 1,57 млрд. Това е малко над 50% от техническия капацитет от 3 млрд.

Е. Маринова добави, че за останалия капацитет, който е извън дерогацията, се казва, че се използва почти напълно.

И. Иванов каза, че когато се говори за срочен резервиран капацитет (при 3 млрд. към момента на Комотини/Стара Загора) дългосрочно е ангажиран капацитет от 1,57 млрд. Другите количества до голяма степен са запълвани с краткосрочни капацитети в текущи месеци. Тази динамика по начало е рискова и не се знае как ще продължи нататък. По отношение на Кулата/Сидирокастро: за 2022 г. има много големи заявки, но подписаните в началото на тази година споразумения с Турция ще изместят голяма част от доставките за България към Малкочлар/Странджа 1, отделно от това има възможност и за Странджа 2. Натоварването на Кулата/Сидирокастро ще намалее, но това е въпрос на бъдещето.

Е. Маринова каза, че в този контекст регламентът въвежда временни мерки, които са валидни до края на годината.

И. Иванов каза, че се надява нещата да бъдат подредени по начин, по който становището на КЕВР да е силно мотивирано, т.е. навсякъде да има над 80% запълняемост на капацитета. И. Иванов допълни, че се съмнява това да се случи, но приема решението, което работната група предлага.

От страна на членовете на Комисията нямаше други въпроси и коментари по доклада.

Предвид гореизложеното, на основание чл. 14, параграф 7, б. „в“ от Регламент (ЕС) 2022/2576 на Съвета от 19 декември 2022 година относно засилване на солидарността чрез по-добра координация на покупките на газ, надеждни референтни показатели за цените и надежден трансграничен обмен на газ

КОМИСИЯТА ЗА ЕНЕРГИЙНО И ВОДНО РЕГУЛИРАНЕ

РЕШИ:

1. Приема доклад с вх. № 426 от 30.03.2023 г. относно дерогация от чл. 14, параграфи 1-6 от Регламент (ЕС) 2022/2576 на Съвета от 19 декември 2022 година относно засилване на солидарността чрез по-добра координация на покупките на газ, надеждни референтни показатели за цените и надежден трансграничен обмен на газ и въвеждане на механизма по чл. 14, параграф 7, б. „в“ от същия регламент на точките на междусистемно свързване на българската газопреносна система.

2. Чрез дерогация от чл. 14, параграфи 1-6 от Регламент (ЕС) 2022/2576 на Съвета от 19 декември 2022 година относно засилване на солидарността чрез по-добра координация на покупките на газ, надеждни референтни показатели за цените и надежден трансграничен обмен на газ, въвежда механизма по чл. 14, параграф 7, б. „в“ от същия регламент на точките на междусистемно свързване на българската газопреносна система.

В заседанието по **точка първа** участват председателят доц. д-р Иван Н. Иванов и членовете на Комисията Благой Голубарев, Димитър Кочков, Пенка Трендафилова.

Решението е взето с **четири гласа „за“** (доц. д-р Иван Н. Иванов - за, Благой Голубарев - за, Димитър Кочков - за и Пенка Трендафилова – за), от които **един глас** (Благой Голубарев) на член на Комисията със стаж в енергетиката.

Приложения:

1. Доклад с вх. № 425 от 30.03.2023 г. и Решение на КЕВР № Д-2 от 31.03.2023 г. съвместно решение с Регулаторен орган за енергия на Република

Гърция относно: дерогация от чл. 14, параграфи 1-6 от Регламент (ЕС) 2022/2576 на Съвета от 19 декември 2022 година относно засилване на солидарността чрез по-добра координация на покупките на газ, надеждни референтни показатели за цените и надежден трансграничен обмен на газ и въвеждане на механизма по чл. 14, параграф 7, б. „а“ от същия регламент на точките на междусистемно свързване на междусистемния газопровод IGB.

ЧЛЕНОВЕ НА КЕВР:

.....
Б. Голубарев

.....
Д. Кочков

.....
П. Трендафилова

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ДОЦ. Д-Р ИВАН Н. ИВАНОВ

ГЛАВЕН СЕКРЕТАР:

РОСИЦА ТОТКОВА

Протоколирал:

Н. Косев - главен експерт